

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:2567

av Roland Utbult m.fl. (KD)

Utgiftsområde 8 Migration

Innehåll

Förslag till riksdagsbeslut	2
1 Inledning	5
2 Asylprocessen	7
2.1 Tillfälliga uppehållstillstånd de tre första åren	7
2.2 Korta handläggningstiderna gällande så kallade säkra länder	7
2.3 Verkställighetshinder	7
2.4 Förvarstagande	8
2.5 Inspektion för migrationsfrågor	8
2.6 Kompetens och arbete gällande förföljda på grund av tro, kön eller sexuell läggning	9
3 Barn och unga på flykt	11
3.1 Barnkonventionen som svensk lag	11
3.2 God man inom 24 timmar	11
3.3 Lämpligt boende för ensamkommande barn och unga	12
3.4 Barn som omhändertagits ska inte utvisas tillsammans med olämplig förälder	14
4 Mottagandet	14
4.1 Bekämpa bostadsbristen för asylsökande och nyanlända	14
4.2 Rätt att arbeta från första dagen	16
5 Flyktingpolitik inom EU	17
5.1 Dublinförordningens brister vid stora flyktingströmmar	17
5.2 Barn på flykt inom EU	17
5.3 Fler kvotflyktingar till EU och Sverige – alla ska ta emot kvotflyktingar	18
5.4 Nödvisum – skapa lagliga vägar in	18

5.5	Kännbara sanktioner mot länder som bryter mot EU:s asylregler	19
5.6	Hjälporganisationerna ska få ökat stöd	19
6	Anhörig- och anknytningsinvandring	19
6.1	Försörjningskravet får inte splittra barnfamiljer	20
6.2	Återinför sista-länken-bestämmelsen	20
6.3	Kvinnor som kränks eller riskerar att kränkas – tvåårsregeln	21
7	Arbetskraftinvandring och fri rörlighet	22
7.1	Utveckla arbetskraftsinvandringen	22
7.2	EU Blue Card	22
7.3	Fri rörlighet och fattiga EU-medborgare	23
8	Uppvärdera medborgarskapets betydelse	23
8.1	Obligatoriskt med samhällsorientering	24
8.2	Medborgarskapsceremoni och medborgarbok	25
8.3	Barn som föds i Sverige	25
8.4	Återkalla medborgarskap som erhållits genom mutor eller bestickning	25
9	Övriga anslagspåverkande förändringar	25

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna en migrationspolitik som bygger på öppenhet, respekt för asylrätten och de värden och principer skyddsgrunderna bygger på och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den som beviljas asyl ska få tillfälligt uppehållstillstånd under tre år och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att korta handläggningstiderna gällande så kallade säkra länder och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om verkställighetshinder och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förvarstagande och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om häktesplacering av asylsökande och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en inspektion för migrationsfrågor och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en uppföljning av lagen och praxis avseende personer som riskerar förföljelse på grund av tro, kön eller sexuell läggning och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barns rättigheter och behov särskilt ska uppmärksammas i asylprocessen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkorporera barnkonventionen i svensk lag och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ensamkommande flyktingbarn ska få en god man inom 24 timmar och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell kampanj för att rekrytera gode män och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stödboende för ensamkommande barn och unga och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ensamkommande barn och unga som riskerar att utsättas för människohandel och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn som omhändertagits enligt LVU inte ska utvisas från Sverige, såvida det inte finns en lämplig vårdnadshavare i hemlandet, och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Migrationsverket bör ges rätt att självt äga boenden för asylsökande och att kommunernas planprocess för tillfälliga bostäder bör förenklas, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EBO-lagen bör ses över och att ekonomiska styrmedel bör användas på lämpligt sätt och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att villkoret för identitetshandlingar för att få AT-UND tas bort och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Dublinförordningens brister och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett kvotfördelningssystem i Europa och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barn på flykt inom EU och tillkännager detta för regeringen.

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska ta emot fler kvotflyktingar inom ramen för UNHCR:s vidarebosättningsprogram och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ta emot fler kvotflyktingar inom ramen för UNHCR:s vidarebosättningsprogram och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nödvisum och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sanktioner mot de länder som bryter mot EU:s gemensamt beslutade regler inom asyl- och flyktingområdet och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mer resurser till hjälporganisationer och om att behålla gåvoskatteavdraget och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försörjningskravet inte får splittra barnfamiljer och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på sikt återinföra sista-länken-bestämmelsen och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvinnor som kränks eller riskerar att kränkas under tiden för den så kallade tvåårsregeln och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arbetskraftsinvandring och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studenter som studerar i Sverige bör ges möjlighet att stanna minst sex månader för att söka arbete eller starta företag och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU Blue Card och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fri rörlighet och fattiga EU-medborgare och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppvärdera medborgarskapets betydelse och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den som söker medborgarskap ska ha genomgått undervisning i samhällsorientering och tillkännager detta för regeringen.

36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om medborgarskapsceremonier och medborgarbok och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn som föds i Sverige genom anmälan ska få svenskt medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkalla medborgarskap som har erhållits genom mutor eller bestickning och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 8 Migration enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Tabell 1. Kristdemokraternas förslag till anslag för 2016 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (tusentals kronor).

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (KD)
1:1 Migrationsverket	4 698 564	
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	12 635 000	-11 000
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	427 117	
1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål	562 436	
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	160 800	
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	434 150	
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	315 202	
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	186 450	
Summa	19 419 719	-11 000

Tabell 2. Kristdemokraternas förslag till anslag för 2016 till 2019 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (miljoner kronor).

Utgiftsområde 8 Migration		2016	2017	2018	2019
1:2	Ersättningar och bostadskostnader	-11	-279	-309	-309
	Summa	-11	-279	-309	-309

1 Inledning

Det som sker i världen nu, med kriget i Syrien och oroshärdar på flera andra håll, saknar motstycke i modern tid. Ungefär 60 miljoner människor är på flykt i världen, hälften av dem är barn. Det är en omfattning som vi inte sett sedan andra världskriget. Under året har nästan 400 000 människor korsat Medelhavet för att komma till EU. I rangliga båtar utsätter sig människor för livsfara i hopp om skydd och ett bättre liv. Och även om flyktingkrisen är akut nu, så har den pågått länge och kommer tyvärr inte att upphöra i närtid.

Vår solidaritet och medmänsklighet gör inte halt vid någon nationsgräns. Vi har alla ett ansvar att göra vad vi kan för en bättre värld för alla. Det blir inte minst tydligt när människor dör under sin flykt över Medelhavet och när barn sover utomhus precis på gränsen till ett EU-land.

Denna humanitära katastrof kräver konkret handling. Inte bara nu, utan även den dag journalisternas katedraler riktas åt ett annat håll. En human flyktingpolitik och ett bra bemötande förutsätter att fler länder i EU tar ett större ansvar. En del åtgärder kan man vidta med en gång, men de viktigaste förändringarna kommer att fordra tid och svåra avvägningar.

Kristdemokraterna värnar en migrationspolitik som bygger på öppenhet, respekterar asylrätten och värnar de värden och principer som skyddsgrunderna bygger på. Det är viktigt att Sverige, idag och i framtiden, ger skydd till dem som flyr undan förföljelse, krig och förtryck. Barn som befinner sig på flykt är särskilt utsatta. Kristdemokraterna anser att dessa barns behov och rättigheter därför ska prioriteras i asylprocessen.

Ska vi långsiktigt klara flyktingmottagandet på ett bra sätt kan vi inte fortsätta att välkomna asylsökande in i ett långvarigt utanförskap. Att snabbt få jobb och bostad är viktiga nycklar, men också att Migrationsverket kan ge besked inom rimlig tid och att kommunerna klarar av mottagandet på ett bra sätt. Därför har vi kristdemokrater lagt fram en rad förslag för ett bättre mottagande och en bättre integration.

Trots de stora utmaningar vi nu ser, levererar regeringen få svar. Sverige behöver en politik för fler jobb, fler bostäder och bättre skola. Regeringens politik riskerar att få motsatt effekt. De som drabbas hårdast är de nyanlända som riskerar att fastna i ett långvarigt socialt och ekonomiskt utanförskap. En integrationspolitik som inte fungerar kan också över tid undergräva migrationspolitikens legitimitet. När politiken tappar legitimitet riskerar kraven på åtstramningar att förverkligas.

Det är positivt att Sverige öppnat för möjligheten till arbetskraftsinvandring, dels för att lösa företags rekryteringsbehov, dels för att det berikar vårt land och kan leda till förbättringar också i det land varifrån arbetstagaren kommer. Det är dock viktigt att myndigheter ges erforderliga möjligheter att följa upp att regelverk och de anställningsavtal som anges följs i praktiken.

2 Asylprocessen

2.1 Tillfälliga uppehållstillstånd de tre första åren

Den som beviljas asyl i Sverige bör som huvudregel ges ett uppehållstillstånd som gäller i tre år i stället för att, som i dag, få ett permanent uppehållstillstånd. Om skyddsbehovet kvarstår efter tre år permanentas uppehållstillståndet. Den som under de första tre åren har etablerat sig på arbetsmarknaden ges ett permanent uppehållstillstånd även om skyddsbehovet inte skulle kvarstå.

Förslaget stärker incitamenten till etablering eftersom eget arbete säkrar rätten att stanna i Sverige. Förslaget kan också påverka hur många som söker asyl just i vårt land. Att Sverige i dag, till skillnad från andra EU-länder, som huvudregel ger permanenta uppehållstillstånd kan göra att fler söker asyl här i stället för i andra EU-länder. En jämnare fördelning kan minska Sveriges kostnader och underlätta etableringen för dem som kommer hit.

Eftersom en minskad användning av permanenta uppehållstillstånd skulle försvaga rätten till familjeåterförening bör den som beviljats uppehållstillstånd för tre år ges rätt att återförenas i Sverige med sin make/maka och barn under 18 år.

2.2 Korta handläggningstiderna gällande så kallade säkra länder

Ett allvarligt hinder för snabb integration är de långa väntetiderna hos Migrationsverket. Varje asylansökan ska granskas individuellt med bevarad rättssäkerhet, men Migrationsverket bör snabbare behandla ansökningarna från länder som kan betecknas som säkra, från vilka nästan alla ansökningar avslås. Förslaget bör leda till färre uppenbart ogrundade ansökningar, kortare köer och sänkta kostnader för mottagandet. Anslaget kan därför reduceras med 9 miljoner kronor 2016, 275 miljoner kronor 2017, 305 miljoner kronor 2018 samt 2019.

2.3 Verkställighetshinder

I de fall verkställighet av utvisningen inte kan ske med anledning av att ursprungslandet inte tar emot sin medborgare måste det finnas en gräns för hur många gånger man har försökt verkställa beslutet. Förutom det inhumana i att låta människor som inte kan utvisas, leva i osäkerhet år efter år så är också varje försök till verkställighet mycket kostsam. En tänkbar gräns skulle kunna vara ett begränsat antal försök av utvisnings- eller avvisningsförsök och att en tidsgräns införs. Att det dragit ut på tiden med utvisnings- eller avvisningsförsöket får dock inte bero på att den enskilde har hållit sig undan verkställigheten eller på annat sätt försvårat den.

2.4 Förvarstagande

I dag kan en asylsökande tas i förvar om identiteten är oklar och behöver utredas, om det finns annat skäl som motiveras utifrån prövningen av rätten att stanna i Sverige eller det finns en risk att utlänningen håller sig undan inför utresan. Antalet personer som tas i förvar har ökat från 2 864 personer 2013 till 3 201 personer 2014 (Källa: Migrationsverkets årsrapport 2014).

Förvarstagande är ett frihetsberövande som innebär mänskligt lidande men det har även negativa samhällsekonomiska konsekvenser. Vår utgångspunkt är att förvarstagande endast ska ske i undantagsfall. Sverige har fått stark kritik av Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter på denna punkt. Kommissionären anser att svenska myndigheter alltför ofta använder möjligheten att ta flyktingar i förvar. Vi förordar att även alternativa former till förvarstagande bör utredas och prövas. Särskilt viktigt är detta för den grupp asylsökande som har blivit torterade. Många psykologer menar att det för denna grupp upplevs som att utsättas för ytterligare tortyr när de stängs in. Vi anser vidare att kvinnor ska erbjudas förvar avskilt från män. Huvudprincipen ska vara att barn inte ska sättas i förvar. Enligt Migrationsverket var 25 barn placerade i häkte 2014.

En asylsökande som anses vara en säkerhetsrisk för sig själv eller andra kan placeras i häkte. Under 2009 hade drygt 250 asylsökande placerats i häkte, trots att de inte begått något brott. Många gånger handlar det om personer som är självmordsbenägna eller på annat sätt psykiskt labila. Vi är mycket tveksamma till att personer som inte har begått ett brott blir inlåsta. Sverige har fått kritik från såväl FN:s tortyrkommitté som Europarådets kommitté mot tortyr för att asylsökande placeras i häkten. Nu har förvarsavdelningarna byggts om för att häktesplaceringar inte ska behöva användas lika ofta, vilket är bra. Men det är fortfarande möjligt att placera asylsökande i häkten, vilket vi tycker är olämpligt. Mer måste därför göras för att undvika detta.

2.5 Inspektion för migrationsfrågor

Det finns områden där brister i lagstiftningen utgör ett hinder för att människor som enligt kristdemokratisk syn på migrationspolitiken ska kunna erbjudas skydd i vårt land. Inte sällan möter vi människor vars situation rimligen borde vara sådan att de ska få uppehållstillstånd i vårt land, givet den lagstiftning vi redan har.

Trots att lagen säger att särskild hänsyn ska tas till barn i migrationsprocessen framkommer fall där barn, som omhändertagits enligt lagen om vård av unga, blir

uppräckta från en trygg familjehemsplacering i Sverige och utvisas till en förälder i hemlandet, som de aldrig haft kontakt med. Trots att vi enligt lag ska ge skydd åt personer som förföljs på grund av religiös tillhörighet får kristna konvertiter sin tro ifrågasatt och nekats skydd. Trots att de som förföljs på grund av sexuell läggning enligt lag ska få skydd ifrågasatts asylsökande homosexuella på helt orimliga grunder. Trots att vi har kunskaper om hur skillnader i kultur, språk och kön och att den rädsla som de sökande många gånger har inför myndighetspersoner kan påverka vad som kommer fram vid ansökan kan enskilda formuleringar bli tungt vägande vid beslut. Arbetsmetoder, rutiner, förkunskaper och förmågan att samarbeta med andra aktörer har stor påverkan på myndigheternas handläggning och därmed det beslut som för den enskilde blir helt livsavgörande.

En rättssäker migrationsprocess förutsätter att varje steg är rättssäkert. Att myndigheter har ett ansvar att själva se över sina rutiner och följa upp sitt arbete är inte tillräckligt. Därför föreslår vi ett inrättande av en inspektion för migrationsfrågor. Syftet med inspektionen är att verka för rättssäkerhet och effektivitet genom hela migrationsprocessen, det vill säga i hanteringen hos Migrationsverket, utlandsmyndigheter, domstolar, polis och samverkan med kommuner och landsting. Målet med en inspektion för migrationsfrågor är att upptäcka systembrister och därigenom höja rättssäkerheten för den enskilde. Därför bör inspektionens fokus ligga på att säkerställa en korrekt och enhetlig tillämpning av lagstiftningen, och att samarbetet mellan ansvariga myndigheter fungerar och ger förutsättningar till att rättssäkerheten upprätthålls.

En inspektion för migrationsfrågor kan närmast jämföras med Inspektionen för socialförsäkringen. Granskningen bör främst ske genom att bedöma myndigheternas egna system för styrning. Exempelvis ska inspektionen kunna kartlägga huruvida olika delar av Migrationsverket eller polisen skiljer sig åt i hanteringen av liknande fall; om det finns omotiverade skillnader mellan domstolar; på vilket sätt och hur snabbt Migrationsverket rättar sig efter ny praxis; hur olika utlandsmyndigheter arbetar med handläggning; och i vilken mån myndigheterna lever upp till regeringens mål.

2.6 Kompetens och arbete gällande förföljda på grund av tro, kön eller sexuell läggning

Arbetet för att förstärka rättigheterna för dem som riskerar förföljelse på grund av tro, kön, könsidentitet eller sexuell läggning är av stor vikt. När de mänskliga rättigheterna försvagas i ett land, så är ofta den första varningssignalen ökade attacker mot just

religiösa minoriteter och hbt-personer. Situationen för de två grupperna ger också ofta en god indikation på hur det är ställt med de mänskliga rättigheterna i ett land generellt.

Sedan 2005 ska förföljelse på grund av tro, kön, könsidentitet eller sexuell läggning ge flyktingstatus. Någon uppföljning har dock inte gjorts huruvida den nya lagstiftningen har förbättrat möjligheterna att få uppehållstillstånd för dem som riskerat förföljelse på någon av dessa grunder.

Inget fall där den asylsökande har åberopat förföljelse på grund av sexuell läggning som asylskäl har heller tagits upp av Migrationsöverdomstolen. Domstolen har alltså hittills inte agerat i sin roll som praxisbildande instans inom detta område.

Migrationsverkets kompetens är naturligtvis avgörande. Flera viktiga insatser i form av referensgrupper, utbildningsinsatser och seminarier har gjorts sedan den nya lagstiftningen infördes. Verket arbetar för att säkerställa likformig tillämpning i asylärenden där sexuell läggning och könsidentitet åberopas. Migrationsverket har särskilt utbildade specialister med i beslutsfattandet i ärenden där sexuell läggning åberopas. Verket gör kontinuerliga granskningar för att komma åt eventuella brister i handläggning, och medarbetare på myndigheten utbildats i så kallat normkritiskt tänkande. Allt detta är mycket välkommet.

Det är även glädjande att Migrationsverket under 2013 börjat anordnat seminarium om ”Tro och trovärdighet” med Sveriges Kristna Råd för att höja kompetensen kring religion som asylskäl. Carl Bexelius, tillförordnad biträdande rättschef på Migrationsverket, välkomnar seminarierna eftersom ”det finns vissa svårigheter i att bedöma hur genuin en konvertering är”. Insikten om att mer kunskap behövs för att kunna fatta rätt beslut är ett viktigt steg i rätt riktning för en rättssäker asylprocess. Migrationsverket har även beslutat om ett nytt och uppdaterat rättsligt ställningstagande angående metod för prövning av tillförlitlighet och trovärdighet.

Men trots insatserna hos Migrationsverket och i domarna i domstolarna finns det fortfarande mycket som tyder på att lagstiftningens intention med ändringen 2005 inte har uppnåtts. Det är därför dags att se över lagen och tydliggöra nu motstridiga uttalanden. Oklara uttryck, till exempel vad innebär det att leva ”öppet” med sin sexuella läggning eller tro, behöver klargöras.

3 Barn och unga på flykt

Under 2014 sökte drygt 23 000 barn asyl i Sverige, varav drygt 7 000 som ensamkommande. Antalet ensamkommande kan mer än dubblas under 2015 mot bakgrund av den situation som nu råder i Syrien, Irak m fl länder. Den utsatthet som asylsökande barn befinner sig i kräver att såväl deras rättigheter som deras behov särskilt uppmärksammas i asylprocessen. Så är inte alltid fallet i dag.

Barnombudsmannen anser att barn har egna skäl som inte framkommer i asylprocessen och att man inte alltid lyssnar på barnens berättelse när man fattar beslut om asyl. Hur barnen behandlas och vilken ställning de ges säger mycket om vad som anses viktigt och betydelsefullt i samhället.

3.1 Barnkonventionen som svensk lag

När vi nås av rapporter om att barn inte får komma till tals i asylprocessen, att de inte hörs i domstolarna eller att deras situation här och nu inte tas i beaktande blir det än mer tydligt att vi måste verka för att barnkonventionen också inkorporeras i svensk lag.

FN:s konvention om barns rättigheter är inte en del av svensk lagstiftning. Sverige ratificerade barnkonventionen 1990 som ett av de första länderna i världen. Men vi har inte inkorporerat konventionens bestämmelser i svensk lag. Såväl myndigheter som jurister påpekar återkommande att barnkonventionen inte uttryckligt är svensk lag då beslut fattas som står i strid med konventionen.

Norge har valt att både transformera och inkorporera barnkonventionen. Enligt Rädda Barnen har detta lett till att kunskapen om barns rättigheter har ökat markant i landet, både hos vuxna och hos barn. Barnens rättsställning har också stärkts eftersom de oftare har tillfrågats inför beslut. Barnkonventionen har också kommit in som redskap och rättesnöre i den politiska planeringen. Rädda Barnen menar att Norge lever upp till konventionen på ett betydligt bättre sätt än Sverige.

En barnrättsutredning ser för närvarande över frågan om barnkonventionen och resultatet ska redovisas senast i februari 2016. Regeringen har aviserat att arbetet med att ta fram en proposition beräknas påbörjas under sommaren 2016. Kristdemokraterna välkomnar detta.

3.2 God man inom 24 timmar

När ensamkommande flyktingbarn anländer till Sverige saknar de familj, vänner eller annat kontaktnät som kan ge dem värme och det stöd som är så viktigt att man får när

man kommer ensam till ett nytt land. Därför arbetar Kristdemokraterna för att dessa barn ska få in trygga rutiner i sina liv, främst genom ett säkert boende och gode män.

En god man ska ha nära kontakt med barnet, informera om barnets rättigheter och säkerställa att barnet vet vilka fördelarna är med en rättssäker process jämfört med riskerna med en avvikelse. Även om det finns exempel där barnen inte fått det stöd de borde från sin gode man så är det många barn som vittnar om den positiva inverkan gode mannen hade när de kom ensamma till Sverige. Många barn säger att utan deras gode man hade det inte gått så bra för dem som det gjort.

I dag tar det alltför lång tid från det att barnet anländer till att en god man förordnas och det förekommer att gode män har ansvar för fler barn än de klarar av. Orsaken till detta är huvudsakligen bristen på gode män. Kristdemokraterna vill därför att alla ensamkommande barn ska få en god man inom 24 timmar efter ankomst. Denna ambition måste kvarstå även om den kraftiga ökning av antalet ensamkommande flyktingbarn har gjort det ännu svårare att uppnå. Från januari till september i år kom det 14 058 ensamkommande barn, det är en ökning med 186 % jämfört med förra året.

Men en snabbare hantering behövs för att tillgodose barnens rättigheter, bland annat minska risken att barn eller ungdomar försvinner. Därför föreslår Kristdemokraterna att rekryteringen av gode män intensifieras, bland annat genom en nationell kampanj och införandet av ett nationellt register. Kristdemokraterna vill även att alla gode män ska få den utbildning och de verktyg som behövs för att klara av sitt uppdrag.

3.3 Lämpligt boende för ensamkommande barn och unga

Det praktiska ansvaret för mottagandet av ensamkommande barn övergick från Migrationsverket till kommuner under 2006. Kristdemokraterna var mycket positiva till detta. Kristdemokraterna har länge krävt att kommunernas socialtjänst ska ha ett tydligt ansvar för de ensamkommande barnen redan vid ankomsten och att det bör ges möjlighet till särskild kompetensutveckling för berörd personal. Barnen måste få bästa möjliga omhändertagande i form av boende och särskilt stöd. Orsaken till att kommunerna ska ha ansvar för mottagandet av ensamkommande barn, är att det är kommunerna som, inom ramen för socialtjänsten, har kompetens för att hantera barn i behov av utredning och stödinsatser. Staten har inte samma kompetens.

Kommunernas uppdrag är svårt. Därför är det viktigt att det ges rimliga förutsättningar för kommunerna att klara att ta emot de som kommer. På nationell nivå har det getts

stöd till kommunerna för att underlätta deras svåra arbete. Socialstyrelsen har utarbetat en vägledning för socialtjänstens arbete med ensamkommande barn och ungdomar – ett komplement till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd med råd och vägledningar om handläggning av ärenden som rör barn och unga. Vägledningen kan stödja socialtjänsten och andra aktörer som möter ensamkommande barn och ungdomar i sitt arbete att utveckla mottagandet av barnen.

När det gäller frågan om boende så är HVB-hem en bra boendeform för vissa barn, men Kristdemokraterna anser att fler ensamkommande barn och ungdomar i första hand ska placeras i familjehem. Eftersom antalet familjehem är begränsat har Kristdemokraterna föreslagit att fler familjehem med beredskap att ta hand om flyktingbarn bör rekryteras och utbildas. En nationell kampanj bör därför genomföras. För de barn som ändå inte kan beredas plats i ett familjehem är det viktigt att kommunen kan erbjuda annat lämpligt boende. Hittills har det dock saknats laglig möjlighet för kommunen att erbjuda något annat boende än familjehem eller HVB-hem, vilket innebär att väldigt många ensamkommande barn placeras i HVB-hem trots att de inte alltid har sådant behov av stöd och vård.

Den statliga utredningen ”Boende utanför det egna hemmet – placeringsformer för barn och unga” (SOU 2014:3) har föreslagit en ny boendeform, kallat stödboende, som skulle kunna passa en del av de ensamkommande barnen. Kristdemokraterna är positiva till huvudinriktningen i utredningens förslag och bedömer att en sådan ny boendeform kan vara ett konkret sätt att underlätta kommunernas uppdrag samtidigt som barnens behov tillgodoses. Vi välkomnar att regeringen föreslår att det inrättas en ny placeringsform i form av stödboende.

Frågan om att ensamkommande barn försvinner och riskerar att löpa risk för människohandel är en av de mycket svåra frågor som kommunerna hanterar. Under 2014 försvann 300 ensamkommande barn, enligt Migrationsverket. En del av dem befars ha blivit utsatta för trafficking. Migrationsverket har nyligen lämnat en redovisning till regeringen om vilka åtgärder som vidtas för att uppmärksamma ärenden i vilka barn är utsatta för, eller riskerar att utsättas för, människohandel samt hur arbetet med andra aktörer bedrivs i dessa frågor. Barnombudsmannen har under 2015 samlat representanter från olika myndigheter för att diskutera ensamkommande asylsökande barn som försvinner i Sverige. Regeringen bereder en skrivelse med slutsatser från överläggningen med Barnombudsmannen. Det arbetet behöver ha högsta prioritet.

3.4 Barn som omhändertagits ska inte utvisas tillsammans med olämplig förälder

De senaste åren har det förekommit fall där barn till asylsökande familjer av olika orsaker har omhändertagits. Oavsett orsaken till att barnet omhändertagits uppstår det ett problem när familjen får ett utvisningsbeslut. Barnen ska plötsligt utvisas tillsammans med föräldrarna som tidigare bedömts inte kunna eller inte ansetts lämpade att ta hand om barnet. I andra fall utvisas barnen helt ensamma. Fråga uppstår således om vem som har ansvaret för detta barns välbefinnande när utvisning sker.

Genom propositionen om svensk migrationspolitik i globalt perspektiv genomfördes en förändring i lagen om vård av unga som innebar att utlänningslagen alltid går före lagen om vård av unga (LVU). Utvärderingsutredningen som har haft till uppgift att se över den nya lagstiftningen har inte föreslagit några ändringar avseende dessa barn. Vi anser att barn som omhändertagits enligt LVU inte ska utvisas från Sverige, såvida det inte finns en lämplig vårdnadshavare i hemlandet. Denna regel ska dock endast gälla i de fall då omhändertagandet skett för att vårdnadshavaren ansetts olämplig, inte i de fall då barnet eller ungdomen själv är orsaken till omhändertagandet. Denna fråga bör utredas skyndsamt. I avvaktan på en ändrad lagstiftning bör verkställigheten av alla avvisnings- och utvisningsbeslut med tvångsomhändertagna barn som saknar lämplig vårdnadshavare inhiberas.

4 Mottagandet

Ska vi långsiktigt klara flyktingmottagandet på ett bra sätt kan vi inte fortsätta att välkomna asylsökande in i ett långvarigt utanförskap. Att snabbt få jobb och bostad är viktiga nycklar, men också att Migrationsverket kan ge besked inom rimlig tid och att kommunerna klarar av mottagandet på ett bra sätt. Därför har vi kristdemokrater lagt fram en rad förslag för ett bättre mottagande och en bättre integration.

4.1 Bekämpa bostadsbristen för asylsökande och nyanlända

Sverige behöver höja sin bostadsproduktion, av såväl hyresrätter, bostadsrätter, ägarlägenheter som småhus. Grundläggande strukturproblem på den svenska bostadsmarknaden gör att byggandet släpar efter efterfrågan. Den mest framträdande åtgärden består i att målmedvetet angripa hindren för bostadsbyggande hinderbana i form av krångliga och tidskrävande planprocesser, svårtydbara bullerregler, byggregler med mera. Tiden från idé till att en ny dörr måste göras kortare, mindre kostsam och lättare än vad den är nu.

Den reformagenda som präglade den tidigare regeringens arbete då Kristdemokraterna ansvarade för bostadsfrågorna, har nu stannat av. I flertalet frågor urholkar den nya regeringen utredningsresultat och förslag. Istället för att korta processen och minska kostnaden för hur en bostad blir till, vill nu regeringen vrida klockan tillbaka då man med subventioner hoppades stimulera till bostäder. De planerade investeringsstöden leder emellertid till snedvridningar av marknadsvillkoren som förlamar marknadens aktörer i bostadsbyggandet. Det blir mer angeläget för byggföretagen att uppfylla regler för att få subventioner istället för att utveckla en kostnadseffektiv produktion.

När antalet asylsökande och nyanlända ökar kraftigt på kort tid uppstår en akut bostadsbrist. Bostadsbristen drabbar enskilda, både de som väljer eget boende och de som bor i anvisade boende med låg standard.

För att snabbt minska den akuta trångboddheten och kostnaderna krävs dels att Migrationsverket ges rätt att själva äga boenden för asylsökanden och att kommunernas planprocess kring tillfälliga bostäder förenklas. Det finns anledning att både införa en temporär förenklad planprocess för att möta det akuta behovet av tillfälliga bostäder och dels en långsiktig förenklad planprocess som möjliggör för kommunerna att klara tillfälliga toppar exempelvis när det gäller lokaler för barnomsorg eller bostäder för nyanlända.

Sedan 1994 har asylsökande samma rätt till dagersättning oavsett om de väljer att bo i Migrationsverkets boende eller ordnar eget boende (EBO). Trots namnet har EBO blivit inneboende, inte eget boende. Konsekvensen är trångboddhet, frekventa flyttar och socialt utanförskap. Det finns fall där tio till tolv personer trängs i en tvårumslägenhet. Oseriösa aktörer utnyttjar situationen och handel med adresser förekommer. EBO leder även till att nyanlända koncentreras till vissa områden.

Lokalpolitiker i kommuner som Malmö och Södertälje har därför länge försökt uppmärksamma oss rikspolitiker på de svåra och allvarliga konsekvenser som EBO medför. Vi behöver en jämnare fördelning mellan landets kommuner av såväl nyanlända som asylsökande. Både för invandrarnas skull och för att underlätta arbetet med att ta emot och slussa in dem i samhället. För att fler ska välja anläggningsboende, och för att därmed bryta den destruktiva trångboddheten behöver EBO-lagen ses över och ekonomiska styrmedel användas på lämpligt sätt. För närvarande har vi en akut situation i flyktingmottagandet som kräver insatser av mer tillfällig karaktär. Men den långsiktiga

frågan – att bryta den destruktiva trångboddheten – måste återkomma längre fram i syfte att hitta en hållbar boendesituation för asylsökande och nyanlända.

4.2 Rätt att arbeta från första dagen

Idag måste asylsökande som vill arbeta (få ett undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd s.k. AT-UND) lämna in godtagbara identitetshandlingar eller på annat sätt medverka till att klarlägga sin identitet. Detta villkor infördes som ett sätt att få fler asylsökande att klarlägga sin identitet.

Enligt Migrationsverket har det skett en stor ökning av antalet asylsökande som har fått AT-UND under 2014. Det förklaras till stor del med ett högt antal asylsökande samt att många kommer från Syrien, där majoriteten kan styrka sin identitet.

Enligt Migrationsverkets årsrapport är antalet asylsökande som har ett arbete dock fortsatt lågt, under 2014 hade 447 personer ett arbete och det är en minskning jämfört med föregående år. Däremot har antalet personer som har en praktikplats ökat avsevärt. Mottagningsenheterna har under senare delen av 2014 påbörjat ett samarbete med kommuner, ideella organisation, företag och andra för att informera om asylsökandes möjlighet att praktisera.

Antalet asylsökningar har ökat och handläggningstiderna likaså. Därför är det mycket viktigt med sysselsättning och att fler kan arbeta om de har möjlighet. Arbete och språk är nycklarna in till samhället ur flera hänseenden. Samtidigt är en del av problemet med långa handläggningstider att många fortfarande inte uppvisar någon typ av handling som kan klargöra identiteten. Kristdemokraterna anser dock att det inte är troligt att det skulle vara just möjligheten att få arbeta som är avgörande för om en asylsökande hjälper till att klargöra sin identitet eller inte. Det är troligen ett flertal andra faktorer som påverkar benägenheten att klargöra identiteten. Enligt Migrationsverket förekommer det att asylsökande tror att det får negativa konsekvenser att de styrker sin identitet. Idag finns det dessutom andra verktyg för att få asylsökande att medverka till att klarlägga sin identitet som troligen har större effekt än en villkorad rätt till AT-UND.

Migrationsverkets informationsinsatser är viktiga för att få asylsökande att förstå vikten av att klarlägga sin identitet. Nuvarande villkor för rätten till AT-UND bör också vägas mot att all typ av sysselsättning, särskilt om det kan innebära en faktisk inkomst, är av godo för såväl den enskilde som för samhället i stort. Därför anser Kristdemokraterna att villkoret om identitetshandlingar för att få AT-UND bör tas bort.

5 Flyktingpolitik inom EU

5.1 Dublinförordningens brister vid stora flyktingströmmar

Dublinförordningen tillkom som ett sätt att fördela ansvar för asylsökanden mellan EU-länderna. I denna förordning fastslås att asyl ska sökas i ”första asylland”, alltså det land i unionen som flyktingen anlände till först. Denna ordning har sina fördelar och sina nackdelar. Den medför en tydlighet om var en person ska söka asyl. Det gör att ingen riskerar att hamna utanför systemet när inget medlemsland vill ta hand om personens asylansökan och det tar bort möjligheten att söka asyl i flera länder samtidigt.

Dublinförordningen är i grunden bra men har visat sig ha uppenbara brister när ett mycket stort antal flyktingar söker sig till Europa på kort tid. Viljan att ta emot flyktingar och pröva deras ansökan minskar i vissa länder, framförallt de i södra Europa med yttre gräns dit många flyktingar först anländer. I praktiken släpps ett stort antal igenom utan att personuppgifterna dokumenteras. Möjligheterna ökar därmed att söka sig till ett annat land och många väljer att åka till exempelvis Tyskland eller Sverige.

Alla länder i EU ska enligt internationella konventioner ta ansvar för de flyktingar som kommer till Europa. Ändå är det i huvudsak Tyskland, Sverige och Österrike som tar emot flyktingar. Vi har sett att vissa EU-länder stänger sina gränser. Det är inte hållbart och inte heller i enlighet med det ansvar varje land har att leva upp till flyktingkonventionen. Om alla länder i EU tog emot lika många asylsökande som Sverige gör per invånare, skulle EU ta emot över fyra miljoner flyktingar. Europa kan tillsammans ta emot fler än de 600 000 som sökte asyl i Europa 2014. Därför behövs en uppgörelse om ett kvotfördelningssystem i Europa.

EU måste också fortsätta bistå Grekland och Italien med flyktingmottagandet samtidigt som man ska fortsätta att rädda liv på Medelhavet och förhindra den inhumana människosmugglingen.

Flera länder har också uppvisat avsevärda brister i mottagandet av flyktingar. Kristdemokraterna arbetar inom EU för att se till så att sådana missförhållanden inte tolereras.

5.2 Barn på flykt inom EU

Barn och unga som tvingas lämna sin familj och sitt hem genomgår ett stort trauma. Många har dessutom upplevt svårigheter före och under flykten. Ovissheten samt oron

för anhöriga i hemlandet utgör en svår psykisk press när barnet väl är i Sverige. De senaste tio åren har antalet ensamkommande barn ökat avsevärt.

Enskilda medlemsstater kan göra undantag från Dublinförordningen och låta personer söka asyl trots att de inte kom dit först. Men med tanke på de förhållanden som råder i vissa länder borde denna möjlighet nyttjas oftare. När det gäller barn har Europadomstolen i en dom uttalat att barn huvudsakligen ska kunna få sin sak prövad i det land där de befinner sig om de inte tidigare har fått ett avslag i annat medlemsland.

Även innan den domen kom och oavsett dess initiala effekter menar Kristdemokraterna att det borde vara en skyldighet för Sverige att inte skicka tillbaka barn till länder där det finns risk att deras rättigheter kränks. För att tydliggöra rättsläget inom hela EU bör ett sådant undantag införas på EU-nivå.

5.3 Fler kvotflyktingar till EU och Sverige – alla ska ta emot kvotflyktingar

FN:s flyktingkommissariat, UNHCR, bedömer att ungefär 960 000 människor runt om i världen är i behov av så kallad vidarebosättning. Det är dessa flyktingar som sedan brukar kallas för kvotflyktingar. Antalet kvotflyktingar som tog togs emot av EU var under 2014 ca 5 500. Sverige tar i dagsläget emot ungefär 1 900 kvotflyktingar per år. I EU var det tretton länder som tog emot kvotflyktingar under 2013.

Kvotflyktingssystemet är idag en av få lagliga vägar in till Europa. Vår målsättning är att Sverige ska verka för ett ökat ansvarstagande från EU i denna fråga. Alla ska ta emot kvotflyktingar och fler kvotflyktingar totalt ska tas emot i EU. Därför behövs en uppgörelse om ett kvotfördelningssystem i Europa. Kristdemokraterna anser dessutom att Sverige ska ta emot fler kvotflyktingar inom ramen för UNHCR:s vidarebosättningsprogram, samtidigt som vi sätter press på andra länder att göra detsamma.

5.4 Nödvisum – skapa lagliga vägar in

Framväxten av den omfattande illegala flyktingsmugglingen beror delvis på den restriktiva visumpolitiken inom EU. I dag går det inte att söka asyl i EU på distans från utlandet. Man kan inte heller få visum till ett EU-land för att söka asyl. Många människor på flykt ser sig därför hänvisade till illegala och hänsynslösa flyktingsmugglare. Kristdemokraterna anser att gemensamma steg bör tas från EU:s länder att i samarbete med UNHCR öppna möjligheten att söka nödvisum före inresa till EU.

5.5 Kännbara sanktioner mot länder som bryter mot EU:s asylregler

EU:s gemensamma politik ska garantera att alla asylsökande får en rättssäker och human behandling oavsett vilket EU-land de kommer till, detta sker inte alltid. Det finns idag alltför många EU-länder som inte tar sitt ansvar i flyktingpolitiken och som inte lever upp till de gemensamma besluten när det gäller bemötandet av asylsökande. I flera länder sköter exempelvis polisen asylärenden, vilket är oacceptabelt. Alla medlemsstater måste kunna erbjuda flyktingar en human och rättvis behandling och leva upp till kraven i EU:s gemensamt beslutade regler på asyl- och flyktingområdet. Vi vill att kraven skärps med verkningsfulla sanktioner mot länder som inte lever upp till sina åtaganden.

5.6 Hjälporganisationerna ska få ökat stöd

Vi behöver ta tillvara de enskilda krafter och organisationer som vill och kan hjälpa. Gåvor till frivilligorganisationer strömmar in. Enskilda vill hjälpa till i flyktingmottagandet. Här behöver kommunerna jobba tillsammans med enskilda och det civila samhället. Ofta är det organisationer som Röda Korset, Läkare utan gränser eller Rädda Barnen som finns på plats i de mest drabbade områdena. Det civila samhället är oersättligt och förtjänar samhällets erkännande och stöd. I rådande läge är det därför obegripligt att regeringen väljer att höja skatten på gåvor till hjälporganisationer.

Även FN:s flyktingkommissariat UNHCR och andra hjälporgan behöver mer resurser för att kunna intensifiera sina insatser.

6 Anhörig- och anknytningsinvandring

Familjens betydelse för upplevelse av gemenskap, trygghet och stabilitet i en ständigt föränderlig omvärld kan inte nog betonas. Ur ett integrationsperspektiv är därför familjen helt central.

Som anknytning till person som redan bor i Sverige räknas make/maka/registrerad partner eller sambo samt barn under 18 år. Vuxna syskon eller föräldrar till vuxna barn kan normalt inte få uppehållstillstånd som anknytning.

Enligt Migrationsverket fick 42 435 personer tillstånd på grund av anknytning under 2014. Av dessa var antalet anhöriga till flyktingar/skyddsbehövande ca 13 000 personer. Cirka 400 fick uppehållstillstånd på grund av hushållsgemenskap.

Från 2010 gäller ett försörjningskrav (5 kap. 3 b § UtL). Anknytningspersonen ska kunna försörja sig själv och ha en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och den som söker uppehållstillstånd.

6.1 Försörjningskravet får inte splittra barnfamiljer

Kristdemokraterna krävde att ett undantag för barnfamiljer när försörjningskravet infördes. Argumentet ur ett kristdemokratiskt perspektiv är att vi aldrig vill medverka till splittring av barnfamiljer – barn behöver sina föräldrar. Det är ett tydligt barnperspektiv. EU-regler medger heller inte rätten att införa försörjningskrav för flyktingar, kvotflyktingar och alternativt skyddsbehövande, något som vi anser som fullt rimligt. Här splittras tidigare anknytning på grund av krig och förföljelse till skillnad från dem som migrerar exempelvis på grund av arbete eller en helt nyetablerad anknytning.

Kristdemokraterna har även verkat för den lagändring som innebär att föräldrar med barn i Sverige i flera fall ska kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning inifrån Sverige. Tidigare var det så att exempelvis en asylsökande som fick barn i Sverige och sedan avslag på sin ansökan var tvungen att åka till sitt hemland och söka uppehållstillstånd på anknytning. I en del fall innebar det en lång och osäker väntan som inte låg i barnets intresse. Tack vare Kristdemokraterna ändrades denna bestämmelse. Vi fortsätter att verka för att familjesplittring så långt som möjligt ska undvikas.

6.2 Återinför sista-länken-bestämmelsen

Familjen är i många kulturer inte begränsad till kärnfamiljen utan det är brukligt att man tar ansvar för sina föräldrar när de blir äldre. Fram till 1996 fanns en så kallad ”sista-länken”-bestämmelse som omfattade en person vars samtliga nära släktingar var bosatta i Sverige. Därmed kunde gamla föräldrar med barn i Sverige få möjlighet att återförenas med sin familj. Kristdemokraterna motsatte sig att denna bestämmelse togs bort.

I dag kan man endast få uppehållstillstånd i Sverige som anhörig om man ingått i samma hushållsgemenskap och bott tillsammans till dess att barnet eller barnen lämnade hemlandet. Vidare får det inte gå mer än två år från det att barnet fick uppehållstillstånd och det bör därtill ha funnits ett beroendeförhållande mellan barn och föräldrar under den tiden. Det ligger förstås i sakens natur att om vuxna barn över 18 år har flyttat eller flytt till Sverige är det ingen självklarhet att deras föräldrar har anledning eller möjlighet att göra detsamma. Men med stigande ålder och tilltagande oförmåga eller sjukdom

ökar behovet av närhet till anhöriga. Att då uppfylla alla de nämnda kraven är i de flesta fall omöjligt.

Att inte ge en äldre förälder vars samtliga nära släktingar är bosatta i Sverige möjlighet att komma hit är inhumant. Kristdemokraterna vill på sikt att ”sista länken” återinförs och att detta förenas med ett försörjningskrav för anhöriga i den utvidgade familjen.

6.3 Kvinnor som kränks eller riskerar att kränkas – tvåårsregeln

Den person som söker uppehållstillstånd för att få leva med en person i Sverige kan beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som gäller under två år – den så kallade ”tvåårsregeln”. Om förhållandet upphör innan utgången av två år ska personen ifråga återvända till sitt hemland. Regeln kom till för att förhindra skenäktenskap.

Det har dessvärre visat sig att kvinnor som misshandlas av sin partner försatts i en tvångssituation. De har helt enkelt haft att välja mellan att fortsätta utstå psykisk eller fysisk misshandel eller att bli utvisade från Sverige. Därför ändrades lagen och i dag kan den person som utsatts för våld eller annan allvarlig kränkning under förhållandet, och av det skälet lämnat detsamma, beviljas fortsatt uppehållstillstånd även om förhållandet upphört innan två år förflutit. Lagändringen förefaller inte ha inneburit att situationen förbättrats i avsedd omfattning. Kvinnor som borde ha fått stanna har inte fått det. En orsak till detta är att även om kvinnan brutit upp från förhållandet på grund av exempelvis misshandel, krävs även att sammanboendet inte varit helt kortvarigt och att förhållandet från början var seriöst. Om man finner att förhållandet varit oseriöst eller kortvarigt, bedöms orsaken till uppbrottet som relativt oväsentligt.

I betänkandet Kvinnor och barn i rättens gränsländ (SOU 2012:45) påpekar regeringens utredare att tusentals kvinnor, varje år, söker hjälp efter att ha utsatts för våld av sina svenska män. Utredningen menar att kunskapen hos kvinnorna är bristfällig och att informationen borde bli bättre. Det finns tyvärr exempel på män som systematiskt utnyttjar utländska kvinnor genom att inleda ett förhållande med dem och inom två år antingen överge dem eller på annat sätt göra så att de tvingas lämna förhållandet. Dessa män är väl medvetna om att kvinnorna kommer att utvisas om förhållandet upphör innan två år har gått.

För att kunna utreda om det finns skäl att misstänka att referenspersonen kan komma att förgripa sig på sökanden i framtiden, eller för att fastställa att han tidigare förgripit sig på sambo eller maka, bör en kontroll göras genom registerutdrag. Vi menar att utdrag

från brottsregistret avseende brott mot liv och hälsa 3 kap., brott mot frihet och frid 4 kap., frid och sexualbrott 6 kap., ska hämtas in för samtliga referenspersoner. Även meddelande om besöksförbud ska hämtas in.

Kristdemokraterna menar att det även bör göras en kontroll utifrån folkbokföringsregistret samt Migrationsverkets register om tidigare anknytningsförfrågningar. Det kan ge en bild av om någon tidigare ansökt om uppehållstillstånd p.g.a. anknytning till personen ifråga. På så sätt kan ingen sätta i system att inleda ett förhållande och sedan överge personen i fråga inom tvåårsperiodens utgång.

I de fall det framkommer att referenspersonen tidigare dömts för brott mot kap. 3, 4 eller 6 i brottsbalken bör sökanden alltid informeras om detta muntligen. De svenska ambassader som hanterar ansökningsprocessen bör även få i uppdrag att ge sökande en mer fullständig information om vilka rättigheter de har och vilket skydd som kan ges. En sådan information bör inkludera reglerna kring tvåårsgränsen. Den som utsätts för misshandel och kränkningar ska inte vara utlämnad till den som begår brottet. Den situation som alltjämt råder innebär att det uppfattas som att lite stryk ska man tåla. Det är helt oacceptabelt. Ytterligare steg behöver vidtas för att kvinnorna som blir misshandlade inom tvåårsperioden inte ska försättas i en tvångssituation.

7 Arbetskraftinvandring och fri rörlighet

7.1 Utveckla arbetskraftsinvandringen

Vi vill se fler vägar in till Sverige för den som vill komma hit och arbeta.

Arbetskraftsinvandringen är viktig för att möta utmaningen med Sveriges och Europas åldrande befolkning. Studenter som studerat i Sverige bör ges möjlighet att stanna minst sex månader för att söka arbete eller starta företag här. Samtidigt behöver vi förbättra arbetet med att stävja att systemet med arbetskraftsinvandring missbrukas och utnyttjas i fel syfte.

Arbetskraftsinvandring förbättrar svenska företags möjligheter att hitta rätt personal och gynnar Sveriges tillväxtpotentialer.

7.2 EU Blue Card

Arbetskraftsinvandring är av stor vikt för att möta den demografiska utmaning som Europa står inför med en åldrande befolkning. EU har infört ett så kallat ”EU Blue Card” som ger högkvalificerade personer rätt att invandra till EU om man lever upp till

vissa kriterier och kan uppvisa ett anställningsbevis. Kristdemokraterna är positiva till detta men vår grundsyn är att personer ska kunna komma till EU för att arbeta oavsett kvalifikationsgrad eller meriter. I nästa steg borde det också ges möjlighet att få ett ”Blue Card” för att komma till EU och söka arbete.

7.3 Fri rörlighet och fattiga EU-medborgare

Den fria rörligheten för EU-medborgare och deras familjemedlemmar har positiva effekter för ekonomin och har stor betydelse för jobbtillväxten. Samtidigt har hemlösa EU-medborgare blivit alltmer synliga på gator och torg under de senaste åren. Många av dessa utsatta EU-medborgare kommer från Rumänien och Bulgarien. Situationen för dessa grupper i hemländerna är en nyckelfråga då många av dem lever i utsatthet och fattigdom. Diskrimineringen av, och fördomarna om romer, är utbredd. Utsattheten, diskrimineringen och fattigdomen gör att många romer har lågt förtroende för de offentliga institutionerna, ofta saknar identitetshandlingar och registrerar sig inte för att få tillgång till sjukvård, sociala förmåner och utbildning.

Vi tycker att det är bra att ett samarbetsavtal har ingåtts mellan Rumänien och Sverige och anser att motsvarande även bör införas mellan Bulgarien och Sverige.

Redan idag arbetar många hjälporganisationer för att förbättra situationen för romer i Rumänien och Bulgarien. Därför är det viktigt att slå vakt om gåvoskatteavdraget som bidrar till att hjälporganisationerna kan fortsätta med sina angelägna insatser.

8 Uppvärdera medborgarskapets betydelse

Medborgarskap är inte vad som helst. Det innebär rättigheter och skyldigheter. Det är varje persons skyldighet att ta ansvar för samhället genom att bidra för att främja det gemensamma bästa. Att följa lagarna – så länge de inte bryter mot naturliga rättigheter – är en annan medborgerlig skyldighet. En av många rättigheter som följer av medborgarskapet är att ha inflytande över det politiska livet och de lagar man lyder under. Denna rättighet speglas i skyldigheten att ta ansvar för samhällets styrning genom att delta i demokratiska val.

Invandrare förväntas att från dag ett vara goda samhällsmedborgare genom att uppfylla medborgarens skyldigheter. De ska, om de har möjlighet, bidra till det gemensamma via skatten, följa de lagar som stiftats och de förväntas ta initiativ för att bli en del av samhället.

Medborgarskapet har såväl en reell som en symbolisk betydelse. Genom medborgarskapet erhålls rösträtt i riksdagsval, rätt att kunna söka vissa typer av tjänster inom polis, domstol och militär, den ovillkorliga rätten att vistas i landet samt konsulär hjälp vid problem i utlandet. Den symboliska betydelsen är att medborgaren genom medborgarskapet blir en del av något gemensamt, med skyldigheter och rättigheter gentemot andra. Genom medborgarskapet stärks känslan av delaktighet, samhörighet och identitet.

Enligt en undersökning genomförd av SCB tycker 66 procent av de svenskfödda att det svenska medborgarskapet är väldigt viktigt. De flesta födda i Afrika, Asien och Sydamerika värderar också det svenska medborgarskapet på samma nivå som svenskfödda. Bland nordamerikaner och européer är siffrorna lägre. Minst betydelse har det svenska medborgarskapet för invandrare som har levt i mer än tio år i Sverige och som inte har fått något medborgarskap.

Enligt en rapport från Timbro ”Vem ska få bli svensk medborgare?” är det empiriskt belagt att medborgarskapet har låg status i Sverige. Ett konkret uttryck för detta är en minskande vilja hos invandrare att ansöka om svenskt medborgarskap. Antalet invånare i Sverige utan svenskt medborgarskap har ökat från 500 000 till 630 000 på fyra år. 11 procent av dessa är födda i Sverige. Enligt rapporten saknade drygt 40 procent av de utrikes födda i Sverige 2010 svenskt medborgarskap. Den största gruppen bland icke-medborgarna kommer från Finland, Irak, Polen, Danmark och Norge. Invandrare från närliggande länder dröjer längst med att skaffa sig svenskt medborgarskap. Samtidigt som invandrare från Asien och Afrika naturaliseras efter i genomsnitt sex år hade nordiska medborgare väntat i genomsnitt 26 år.

I Timbrorapporten konstateras också att det är jämförelsevis enkelt att bli svensk medborgare men att det trots detta är många som avstår från att ansöka om det.

8.1 Obligatoriskt med samhällsorientering

Det är dags att uppvärdera medborgarskapets betydelse. Det är önskvärt att de som vill och kommer att leva i Sverige under en lång tid också har ett svenskt medborgarskap. Medborgarskapet ska ses som ett mål, inte ett medel. Vi tycker att de krav som i dag ställs för att erhålla medborgarskap är bra men vi vill komplettera dessa med att den som söker medborgarskap ska ha genomgått undervisning i samhällsorientering. För dem som inte deltagit i denna undervisning tidigare ska det erbjudas möjlighet att göra det i samband med ansökningen. Kunskapen om det svenska samhället är en viktig

nyckel för att på ett aktivt sätt kunna utöva sina medborgerliga rättigheter och skyldigheter. Liknande krav fast i olika varianter är mycket vanliga i övriga länder. Norge införde under 2006 krav på att de som söker medborgarskap ska ha fått ett antal undervisningstimmar i exempelvis samhällskunskap.

8.2 Medborgarskapsceremoni och medborgarbok

För att tydliggöra medborgarskapets betydelse vill vi att alla kommuner bör arrangera offentliga medborgarskapsceremonier för att välkomna nya medborgare. Alla som blir medborgare eller myndiga bör också få en medborgarbok där rättigheter och skyldigheter som följer av medborgarskapet förmedlas.

8.3 Barn som föds i Sverige

Ett barn som föds i Sverige till föräldrar med utländskt medborgarskap ”ärver” sina föräldrars medborgarskap, enligt den så kallade härstammningsprincipen. Först efter fem år kan föräldrarna söka svenskt medborgarskap för barnets del, om barnet har permanent uppehållstillstånd. Vi anser att barn som föds i Sverige ska räknas som svenskar och genom anmälan från föräldrarna få svenskt medborgarskap. Kravet är att minst en av föräldrarna har permanent uppehållstillstånd och att båda vårdnadshavare är överens om det. Statslösa barn ska vid födelsen få svenskt medborgarskap automatiskt om en av föräldrarna har permanent uppehållstillstånd. I annat fall skulle ett barn som växer upp i Sverige i praktiken kunna utvisas om dennes föräldrar utvisas, trots att barnet har levt här i hela sitt liv. Det är orimligt.

8.4 Återkalla medborgarskap som erhållits genom mutor eller bestickning

När det är uppenbart att personer fått svenskt medborgarskap genom mutor/bestickning bör det, genom en grundlagsändring, vara möjligt för domstol att återkalla medborgarskapet. På så sätt markeras medborgarskapets vikt och att man inte kan tillskansa sig det svenska medborgarskapet olagligt. Ett liknande förslag presenterade en utredning (”Omprövning av medborgarskap” SOU 2006:2) med anledning av ett antal uppmärksammade fall av mutor som inträffat några år tidigare.

9 Övriga anslagspåverkande förändringar

Med anledning av att vi inte föreslår samma förändring som regeringen gällande läkemedel till barn kan anslaget minska med 2 miljoner kronor 2016 samt 4 miljoner kronor vardera åren 2017–2019. Vi utvecklar vår syn i denna fråga i motion UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Roland Utbult (KD)

Annika Eclund (KD)

Lars-Axel Nordell (KD)

Larry Söder (KD)

Emma Henriksson (KD)

Magnus Oscarsson (KD)